

ВИДОВИЙ СКЛАД КРУГОВІЙЧАСТИХ ІНФУЗОРІЙ (CILIOPHORA, PERITRICHIA) ШТУЧНИХ ВОДОЙМ ЧУДНІВСЬКОГО РАЙОНУ

Король Ю.В., Константиненко Л.А.

*Кафедра ботаніки Житомирського державного університету імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

Перітрихи є одними із компонентів водних екосистем. Вони беруть участь у процесі підтримання біологічної рівноваги у водоймі, в процесах самоочищення води, а також входять в спектри живлення різних гідробіонтів. Круговійчастих інфузорій використовують як індикатори сапробності водойм. В результаті їх діяльності разом з тваринами, рослинами і бактеріями відбувається мінералізація органічних речовин. Вивчення видового складу круговійчастих інфузорій є досить актуальним в даний час, адже вивчення перітрих у природних і штучних водоймах України проводилось недостатньо. У літературі є лише фрагментарні відомості про цю групу протист, як компонентів водойм (Небрат, 1975, Кузьміна, 2000, Ковальчук, 2000 та ін.)

Метою роботи було вивчити видовий склад та динаміку щільності поселення круговійчастих інфузорій штучних водойм Чуднівського району.

Матеріал (перітрих) збирали в ставках Чуднівського району з вересня по грудень 2011 року. Для відбору проб використовували склотримачі, які разом зі скельцями занурювали в товщу води на глибину до 2 метрів. Предметні скельця експонували впродовж 7 днів. Температура води під час відбору проб була в межах від 0⁰С до +20⁰С. Значення рН води було 7,5 – 10,5. Концентрація розчиненого кисню була 4,5–6,3 мг/л.

У лабораторії вивчали видовий склад круговійчастих інфузорій та морфологічні особливості виявлених видів. Для цього використовували загальноприйняті методи світлової мікроскопії.

В результаті дослідження ідентифіковано 19 видів: *Epistylis plicatilis* Ehrenberg, 1831, *E. chrysemydis* Bishopet Jahn, 1941, *E. entzii* Stiller, 1935, *E. coronata* Nusch, 1970, *E. hentcheli* Kahl, 1935, *E. galea* Ehrenberg, 1831, *E. epibioticum* Banina, 1983, *Opercularia nutans* Ehrenberg, 1838, *O. stenostoma* Stein, 1854, *Vorticella microstoma* Ehrenberg, 1830, *V. submicrostoma* Ghosh, 1922, *V. convallaria* Linnaeus, 1758, *V. striata* Dujardin, 1841, *V. campanula* Ehrenberg, 1831, *Carchesium polypinum* (Linnaeus, 1758), *Zoothamnium simplex* Kent, 1881, *Paravorticella terebellae* Faure-Fremiet, 1920, *Cothurnia annulata* Stokes, 1885, *Thuricola similis* Bock, 1963.

Нами проведено дослідження динаміки щільності поселення круговійчастих впродовж періоду дослідження. Найбільша кількість перітрих була виявлена у вересні місяці, загальна щільність поселення їх склала 5,02 екз./см². У жовтні значення цього показника зменшилось до 4,41 екз./см². У листопаді щільність поселення була мінімальною (1,31 екз./см²), а у грудні цей показник зріс до 3,11 екз./см². Таку динаміку щільності поселення пов'язуємо із динамікою температури. Найвища середня температура води була встановлена у вересні (20⁰С), у жовтні вона зменшилась до 15⁰С, у листопаді і грудні вона становила 0⁰С.

Отже, у результаті дослідження круговійчастих інфузорій ставків Чуднівського району було виявлено 19 видів, які належать до родів: *Epistylis*, *Opercularia*, *Vorticella*, *Carchesium*, *Zoothamnium*, *Paravorticella*, *Cothurnia* та *Thuricola*. Серед виявлених видів в цьому районі було встановлено, що 2 види перітрих (*Cothurnia annulata* та *Paravorticella terebellae*) раніше не виявляли на території України.